

TRIBUNAL DE COMPTES D'ANDORRA

Informe relatiu als treballs de fiscalització
corresponents al tancament de l'exercici 2014 de
RAMADERS D'ANDORRA, SA

Juliol del 2015

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. Objecte i abast	4
1.2. Metodologia	4
1.3. Naturalesa jurídica	5
1.4. Marc jurídic	5
1.5. Organització i control intern	6
2. FISCALITZACIÓ REALITZADA	7
2.1. Comptes anuals	7
2.1.1. Existències	10
2.1.2. Crèdits i comptes per cobrar a curt termini	11
2.1.3. Tresoreria	12
2.1.4. Patrimoni net	12
2.1.5. Deutes a curt termini.....	13
2.1.6. Creditors comercials i altres comptes a pagar.....	13
2.1.7. Import net de la xifra de negocis.....	14
2.1.8. Altres ingressos d'explotació	15
2.1.9. Consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials	15
2.1.10. Despeses de personal	16
2.1.11. Altres despeses d'explotació	16
2.2. Execució del programa d'actuació, inversió i finançament.....	17
2.3. Altres aspectes a destacar.....	17
2.4. Evolució de les magnituds i ratis principals.....	19
3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS	23
4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS	23
5. CONCLUSIONS.....	24
6. AL·LEGACIONS	24
7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES.....	28

Abreviacions

LGFP: Llei general de les finances publiques

PGC: Pla general de comptabilitat

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Objecte i abast

D'acord amb l'art. 8 de la Llei del Tribunal de Comptes, de 13 d'abril de 2000, correspon a aquest Òrgan la fiscalització externa de la gestió econòmica, financera i comptable de les societats públiques, entre d'altres, Ramaders d'Andorra, SA.

La fiscalització de Ramaders d'Andorra, SA forma part dels treballs de fiscalització per a l'exercici 2014, d'acord amb les competències que té atribuïdes aquest Tribunal.

Aquesta actuació suposa la realització d'una auditoria de regularitat (financera i de compliment) de l'activitat economicofinancera de l'esmentada entitat, desenvolupada en l'exercici 2014.

La informació comptable examinada ha estat la integrada per la liquidació de comptes lliurada al Tribunal de Comptes en data 3 de juliol de 2015 i consta entre altres de la documentació següent: balanç, compte de pèrdues i guanys, estat de canvis del patrimoni net i memòria.

1.2. Metodologia

El treball s'ha realitzat d'acord amb els Principis i Normes d'Auditoria del Sector Públic i ha consistit en la realització d'aquelles proves selectives i revisions de procediments que s'han considerat necessàries en cada cas per a l'examen de les diferents àrees.

L'actuació portada a terme ha estat una auditoria de regularitat, que inclou una auditoria de legalitat o compliment i una auditoria financera, amb els següents objectius:

- Verificar si l'activitat economicofinancera de Ramaders d'Andorra, SA s'ha desenvolupat de conformitat amb les normes, disposicions i directrius que li són d'aplicació.
- Verificar si els comptes anuals i altres estats financers de Ramaders d'Andorra, SA expressen la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, del resultat economicopatrimonial, i que la informació economicofinancera es presenta d'acord amb els principis comptables que li són d'aplicació.

No obstant això, en la mesura que s'han detectat en la fiscalització, en l'informe es posen de manifest incidències i conclusions que tenen a veure amb la gestió, és a dir, que indiquen si la gestió economicofinancera s'ha portat a terme amb criteris d'eficàcia, eficiència i economia.

Han estat objecte de la present fiscalització els fets generats per Ramaders d'Andorra, SA en l'exercici 2014 encara que, quan ha calgut per tenir incidència en l'exercici fiscalitzat, també ho han estat els d'exercicis anteriors i posteriors, abordant

tant els aspectes comptables i pressupostaris com els patrimonials, així com els d'organització i control intern existents en l'entitat. Al mateix temps, també s'ha verificat si es compleix amb la legalitat vigent en la gestió dels recursos públics.

No s'han portat a terme procediments específics, amb tendència a localitzar fets posteriors que poguessin afectar l'exercici fiscalitzat. No obstant això, en aquells casos en els quals s'ha comptat amb evidència d'algun tipus, originada amb posterioritat a la data de tancament dels exercicis, s'ha fet referència als mateixos a l'informe.

El treball de camp a les dependències de l'ens fiscalitzat va concloure el 29 de juliol de 2015.

1.3. Naturalesa jurídica

Ramaders d'Andorra, SA és una societat pública, per accions, creada per la Llei de creació de la societat Ramaders d'Andorra, SA de 10 de desembre de 1998.

Segons manifesta la societat en els seus comptes anuals, la participació del Govern a 31 de desembre de 2014 era del 75,56%.

1.4. Marc jurídic

La legislació que regula l'activitat economicofinancera i comptable de Ramaders d'Andorra, SA en el període fiscalitzat es conté, fonamentalment, en les següents disposicions:

- Llei general de les finances públiques, de 19 de desembre de 1996.
- Llei de creació de la societat Ramaders d'Andorra, SA de 10 de desembre de 1998 i les seves modificacions posteriors.
- Reglament intern de Ramaders d'Andorra, SA de 21 de setembre del 1999 i posteriors modificacions.
- Llei 20/2007, de 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada, modificada per la Llei 4/2008, del 15 de maig i per la Llei 93/2010, del 16 de desembre.
- Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris, modificada per la Llei 8/2010, del 22 d'abril i per la Llei 26/2011, del 29 de desembre.
- Decret del 23 de juliol del 2008, pel qual s'aprova el Pla general de comptabilitat, modificat pel Decret del 15 de febrer del 2012.
- Llei 3/2014, del 23 de gener, del pressupost per a l'exercici del 2014.

1.5. Organització i control intern

El control intern és un procés integral de l'organització, responsabilitat dels òrgans de govern i direcció de l'entitat, dissenyat per afrontar els riscos i per aportar una seguretat raonable què en la consecució de la missió de l'ens s'assoleixen els objectius de:

- Execució ordenada ètica, econòmica, eficient i efectiva de les operacions.
- Compliment de les obligacions de responsabilitat.
- Compliment de les lleis i regulació aplicable.
- Salvaguarda dels recursos per evitar pèrdues, mal ús o danys.

En els treballs de fiscalització s'han estudiat i avaluat aquells procediments del control intern que hem considerat necessaris atenent l'abast i la naturalesa del treball, sense que l'esmentat estudi hagi pretès identificar necessàriament totes les debilitats que puguin existir, motiu pel qual no expressem una opinió sobre el sistema de control intern de l'entitat. No obstant això, en el transcurs de l'informe es detallen aquelles observacions i recomanacions que han de possibilitar la millora dels procediments de control intern de l'entitat.

La societat Ramaders d'Andorra, SA disposa d'un gerent i un treballador a mitja jornada per a funcions comercials i de carnisser. Els recursos materials que utilitza són cedits pel Ministeri d'Agricultura: local, equips d'oficina, etc., en base a un contracte de cessió signat el 17 de desembre de 2003.

L'entitat no ha estat subjecta als controls per part de la intervenció general previstos en els articles 37, 39 i 42 de la LGFP.

Les diferents mancances detectades en el control intern s'han recollit en els apartats corresponents en el cos de l'informe (2.1.1, 2.1.3 i 2.1.6).

2. FISCALITZACIÓ REALITZADA

2.1. Comptes anuals

Balanç

ACTIU			PASSIU		
Capítol	Exercici 2014	Exercici 2013	Capítol	Exercici 2014	Exercici 2013
A) ACTIUS NO CORRENTS	-	-	A) PATRIMONI NET	475.875,28	488.804,92
I Immobilitzat intangible	-	-	I Capital	270.455,40	270.455,40
II Immobilitzat tangible	-	-	II Prima d'emissió	-	-
III Inversions immobiliàries	-	-	III Reserves	219.014,11	202.203,49
IV Immobilitzat financer	-	-	IV Instruments de capital propis	-	-
			V Resultats d'exercicis anteriors	-	-
B) ACTIUS CORRENTS	1.168.287,92	1.264.811,46	VI Resultat de l'exercici	-13.594,23	16.146,03
I Altres actius no corrents en venda	-	-	VII Dividend a compte	-	-
II Existències	11.722,35	23.842,34			
III Crèdits i comptes per cobrar a curt termini	596.276,36	605.482,00	B) PASSIUS NO CORRENTS	-	-
IV Inversions financeres a curt termini	-	-	I Provisions a llarg termini	-	-
V Tresoreria	560.289,21	635.487,12	II Deutes a llarg termini	-	-
VI Ajustaments per periodificació	-	-	III Deutes amb empreses del grup i associades a llarg termini	-	-
			IV Subvencions	-	-
			C) PASSIUS CORRENTS	692.412,64	776.006,54
			I Passius vinculats amb altres actius no corrents en venda	-	-
			II Provisions a curt termini	-	-
			III Deutes a curt termini	5.079,68	5.121,42
			IV Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini	-	-
			V Creditors comercials i altres comptes a pagar	687.332,96	770.885,12
			VI Ajustaments per periodificació	-	-
TOTAL ACTIU	1.168.287,92	1.264.811,46	TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU	1.168.287,92	1.264.811,46

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Compte de pèrdues i guanys

Capítol		Exercici 2014	Exercici 2013
I	INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ	1.632.292,87	1.780.317,01
1	Import net de la xifra de negocis	1.546.450,85	1.682.050,12
2	Altres negocis d'explotació	85.842,02	98.266,89
II	DESPESES D'EXPLOTACIÓ	-1.646.181,50	-1.763.059,24
1	Consum de mercaderies, matèries primes i altres materials	-1.481.913,73	-1.624.225,76
2	Despeses de personal	-51.171,55	-33.364,63
	a) Sous i salaris	-45.278,55	-29.139,37
	b) Càrregues socials	-5.893,00	-4.225,26
	c) Aportacions i dotacions per pensions	-	-
3	Amortització, deteriorament i resultats per venda o baixa dels immobilitzats intangibles tangibles	-	-
4	Variació del deteriorament del circulat	-69.263,27	-76.225,04
5	Altres despeses d'explotació	-43.832,95	-29.243,81
	Resultat de l'explotació	-13.888,63	17.257,77
III	RESULTAT FINANCER	1.171,55	1.225,57
1	Resultat financer	1.171,55	1.225,57
	Resultat de les operacions	-12.717,08	18.483,34
IV	ALTRES INGRESSOS I DESPESES NO RECURRENTS	182,27	1,15
1	Altres ingressos i despeses no recurrents	182,27	1,15
	Resultat abans d'impostos	-12.534,81	18.484,49
V	IMPOST DE SOCIETATS	-1.059,42	-2.338,46
	Resultat de l'exercici	-13.594,23	16.146,03

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Estat de canvis del patrimoni net

ESTAT DE CANVIS DEL PATRIMONI NET										
	Capital	Prima d'emissió	Reserva de revalorització	Altres reserves	Instruments de capital propis	Resultats d'exercicis anteriors	Altres aportacions de socis	Resultat de l'exercici	Dividend a compte	TOTAL
A) Saldo 31/12/2012	150.253,02	-	-	85.700,85	-	75.613,02	-	36.540,74	-	348.107,63
I Ajustaments per canvis de criteris comptables 2009 i anteriors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II Ajustaments per errors 2009 i anteriors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B) Saldo ajustat a 01/01/2013	150.253,02	-	-	85.700,85	-	75.613,02	-	36.540,74	-	348.107,63
I Resultat de l'exercici	-	-	-	-	-	-	-	16.146,03	-	16.146,03
II Ingressos i despeses reconeguts en patrimoni net	-	-	-	4.348,88	-	-	-	-	-	4.348,88
III Operacions amb socis i propietaris	120.202,38	-	-	112.153,76	-	-75.613,02	-	-36.540,74	-	120.202,38
1 Distribució de dividends	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Ampliacions/reduccions de capital	120.202,38	-	-	-	-	-	-	-	-	120.202,38
3 Operacions amb accions o participacions pròpies (netes)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Altres moviments (aplicació del resultat de l'exercici anterior)	-	-	-	112.153,76	-	-75.613,02	-	-36.540,74	-	-
C) Saldo a 31/12/2013	270.455,40	-	-	202.203,49	-	-	-	16.146,03	-	488.804,92
I Ajustaments per canvis de criteris comptables 2009 i anteriors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II Ajustaments per errors 2009 i anteriors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D) Saldo ajustat a 01/01/2014	270.455,40	-	-	202.203,49	-	-	-	16.146,03	-	488.804,92
I Resultat de l'exercici	-	-	-	-	-	-	-	-13.594,23	-	-13.594,23
II Ingressos i despeses reconeguts en patrimoni net	-	-	-	664,59	-	-	-	-	-	664,59
III Operacions amb socis i propietaris	-	-	-	16.146,03	-	-	-	-16.146,03	-	-
1 Distribució de dividends	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Ampliacions/reduccions de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Operacions amb accions o participacions pròpies (netes)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Altres moviments (aplicació del resultat de l'exercici anterior)	-	-	-	16.146,03	-	-	-	-16.146,03	-	-
E) Saldo a 31/12/2014	270.455,40	-	-	219.014,11	-	-	-	-13.594,23	-	475.875,28

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.1. Existències

La variació d'existències presenta les següents xifres:

Concepte	Saldo a 31/12/2014	Saldo a 31/12/2013	Variació
Pinso engreix vedells	3.399	719	2.680
Pinso engreix corders	714	262	452
Pinso engreix ovelles	529	141	388
Pinso poltres	2.533	1.236	1.297
Total existències pinso	7.175	2.358	4.817
Carn	4.547	21.484	-16.937
Total existències carn	4.547	21.484	-16.937
Total	11.722	23.842	-12.120

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió de la composició de les existències dels saldos de l'entitat es desprèn:

Debilitats en el control intern

De les proves efectuades s'observen algunes debilitats en el control intern de les transaccions de les operacions. Així, a més de la manca de l'adequada segregació de funcions entre les persones que intervenen en aquests procediments, s'han observat les incidències següents:

- Es realitzen operacions d'intermediació en les quals no hi consten intervencions de control per part de la societat.
- S'observen diferències en el seguiment de les existències, tant de carn com de pinso l'origen de les quals no pot ser sempre obtinguda.
- Tot i que des de mitjans de l'exercici 2012 es formalitza albarà/document de lliurament del pinso al soci ramader amb l'objectiu de què mostri la conformitat del lliurament i que permeti controlar que totes les sortides hagin estat facturades, en alguns casos observem que aquests albarans no estan signats.
- No tenim constància que es realitzin recomptes físics de tots els magatzems de les existències de pinso al tancament de l'exercici.

Es recomana verificar les operacions descrites i que es prenguin les mesures adients per evitar que es reproduïxin situacions anàlogues a les esmentades.

2.1.2. Crèdits i comptes per cobrar a curt termini

El desglossament de l'epígraf de crèdits i comptes per cobrar a curt termini del balanç és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2014	Saldo a 31/12/2013	Variació
Clients	239.977	289.994	-50.017
Clients de dubtós cobrament	194.801	125.538	69.263
Deteriorament de valor de crèdits per operacions comercials	-194.801	-125.538	-69.263
Administracions públiques	356.299	315.488	40.811
Total	596.276	605.482	-9.206

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat es posa de manifest el següent:

Saldos de dubtós cobrament

Els saldos incorporen deutes pendents de cobrament meritats en exercicis anteriors i que no foren atesos al seu venciment.

D'aquests imports, factures per import de 129.397 euros, després de no ser totalment ateses en els seus venciments o en renegociacions posteriors, s'han requerit mitjançant demanda civil interposada davant la Batllia, la resolució de la qual està pendent d'execució a la data de l'informe.

Tot i l'anterior, dels saldos de clients que es troben provisionats a 31 de desembre de 2014, per un total de 65.404 euros, es desconeix que s'hagin portat a terme actuacions per al seu cobrament per part de l'entitat. Aquest fet, en tant que provoca un perjudici patrimonial als recursos públics, és susceptible d'originar responsabilitats en els termes previstos en la LGFP.

Entenem que l'entitat ha d'aplicar procediments que limitin els risc de cobrament evitant vendes a clients que presenten dificultats de pagament o, en el seu cas, fixant polítiques que garanteixin el cobrament de les mateixes.

Cal indicar, així mateix, que s'ha detectat pendents de cobrament, per un import total de 2.220 euros susceptibles de ser provisionats al tancament de l'exercici.

Incorrecte registre del cobrament d'un saldo provisionat

A 31 de desembre de 2014 l'entitat té registrat com a client de dubtós cobrament un deute d'un client per un import total de 17.728 euros, que està totalment provisionat del qual, la quantitat de 4.002 euros va ser cobrada en l'exercici anterior i comptabilitzada sense minorar aquest saldo pendent.

2.1.3. Tresoreria

El detall dels saldos que componen la rúbrica de tresoreria és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2014	Saldo a 31/12/2013	Variació
Crèdit Andorrà	475.285	559.070	-83.785
Andbank	85.004	76.417	8.587
Total	560.289	635.487	-75.198

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat es posa de manifest el següent:

Conciliacions bancàries

L'entitat no ha enregistrat a la comptabilitat un pagament del tercer trimestre del 2014 de 602 euros, fet mitjançant taló, i carregat al compte corrent de l'entitat bancària el 31 d'octubre de 2014. Recomanem a l'entitat la realització sistemàtica de conciliacions bancàries.

Signatura autoritzada no actualitzada

En la resposta rebuda a la circularització de l'entitat bancària Andbank segueix inclòs com a persona amb signatura autoritzada l'anterior president de l'entitat.

2.1.4. Patrimoni net

El moviment del patrimoni net es resumeix en el següent quadre:

Concepte	Saldo a 31/12/2013	Traspàs a reserves voluntàries	Aplicació a resultat	Resultat exercici	Altres moviments	Saldo a 31/12/2014
Capital social	270.455	-	-	-	-	270.455
Reserva legal	54.091	-	-	-	-	54.091
Reserves voluntàries	148.112	16.146	-	-	665	164.923
Resultats d'exercicis anteriors (romanent)	-	-	-	-	-	-
Resultat de l'exercici 2013	16.146	-	-16.146	-	-	-
Resultat de l'exercici 2014	-	-	-	-13.594	-	-13.594
Total	488.804	16.146	-16.146	-13.594	665	475.875

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió efectuada es desprenen les observacions següents:

Tractament comptable dels resultats de l'exercici

L'entitat ha rebut, com en exercicis anteriors, transferències del Govern amb la finalitat de cobrir les necessitats de finançament de la seva activitat. D'acord amb l'article 18.1 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2014 i concordants de lleis anteriors, el Govern pot o bé sol·licitar el retorn dels ingressos obtinguts amb la transferència i no utilitzats durant l'exercici pressupostari, o bé tenir en compte aquest romanent pressupostari per a l'atorgament de la subvenció de l'exercici següent mitjançant la rebaixa de la subvenció atorgada per l'import corresponent a aquest romanent pressupostari. Atenent al regulat per la norma anteriorment

esmentada, els imports de les transferències no aplicades per l'entitat en exercicis anteriors, tenen el caràcter de reintegrables i no poden ser considerats com a resultats o patrimoni net havent de ser registrats com un passiu de conformitat amb el que disposa el punt 1er de la secció 3a del capítol 1er del PGC.

2.1.5. Deutes a curt termini

El desglossament de l'epígraf de deutes a curt termini és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2014	Saldo a 31/12/2013	Variació
CASS, creditors	929	897	32
Administracions Públiques, creditors	2.059	4.224	-2.165
Altres deutes	2.092	-	2.092
Total	5.080	5.121	-41

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.6. Creditors comercials i altres comptes a pagar

El desglossament de l'epígraf de creditors comercials i altres comptes a pagar és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2014	Saldo a 31/12/2013	Variació
Proveïdors i creditors	389.288	473.131	-83.843
Primes pendents de repartir	298.045	297.754	291
Total	687.333	770.885	-83.552

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió de l'apartat en deriven les observacions següents:

Pagament de primes pel foment de productes de qualitat

El saldo del compte *primes pendents de repartir* per import de 298.045 euros inclou els imports pendents de pagament als ramaders en concepte d'ajut al foment de productes de qualitat per a tot l'any 2014, i que, prèviament, Ramaders d'Andorra, SA ha de rebre de Govern.

El quadre següent posa de manifest la diferència entre la data de cobrament del Govern i el posterior pagament als ramaders.

Concepte	Import cobrat	Cobrament de Govern	Import pagat	Pagament als ramaders	Diferiment (en dies)
Primes entre l'1 de gener de 2013 al 31 maig de 2013	134.360	03/01/2014	127.346	06/02/2014	34
Primes entre l'1 de juny de 2013 al 31 d'octubre de 2013	106.146	03/01/2014	100.435,20	15/05/2014	132
Primes novembre 2013	30.896	03/01/2014	29.592,20	12/06/2014	160
Primes desembre 2013	42.160	03/01/2014	40.381	29/10/2014	299
Primes entre l'1 de gener de 2014 al 31 maig de 2014	131.060	23/01/2015	121.599,06	10/02/2015	18
Primes entre l'1 de juny de 2014 al 31 d'octubre de 2014	152.926	23/01/2015	88.163,20	28/05/2015	125
Primes novembre 2014	27.746	23/01/2015	26.571,20	Pendent de pagar	-
Primes desembre 2014	41.580	30/01/2015	39.795	Pendent de pagar	-

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Es produeixen retards entre les transferències del Govern i la data en la que els diners arriben als seus beneficiaris, dels quals desconeixem els motius que els justifiquin.

2.1.7. Import net de la xifra de negocis

El detall dels ingressos obtinguts per vendes és el següent:

Descripció	Saldo 2014	Saldo 2013	Variació
Venda de carn	1.119.537	1.108.466	11.071
Venda de pinso	407.488	552.326	-144.838
Venda de pells i menuts	19.426	21.258	-1.832
Total	1.546.451	1.682.050	-135.599

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió de l'apartat en deriven les observacions següents:

Ràpels sobre vendes

L'import net de la xifra de negocis no recull els ràpels sobre vendes concedits a clients, que es troben comptabilitzats a l'epígraf d'altres despeses d'explotació, i ascendeixen a 5.100 euros, corresponents als tres primers trimestres de l'any 2014. El ràpel sobre vendes del quart trimestre no ha estat enregistrat en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici i ascendiria a 2.531 euros.

2.1.8. Altres ingressos d'explotació

Ramaders d'Andorra, SA ha rebut en l'exercici 2014 les següents subvencions i altres ingressos:

Descripció	Saldo 2014	Saldo 2013	Variació
Subvenció promoció i comercialització bestiar de venda	60.000	83.140	-23.140
Cessió de mitjans tècnics i humans per part de Govern	11.740	-	11.740
Comissions per gestió de les primes	14.102	15.127	-1.025
Total	85.842	98.267	-12.425

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió de l'apartat en deriven les observacions següents:

Comptabilització de la subvenció del Govern per al finançament dels dèficits de la societat

El Pla general de comptabilitat vigent a Andorra a partir de l'exercici 2009 estableix que les subvencions *atorgades per socis o propietaris no constitueixen ingressos i es registraran directament en els fons propis*. Atès que el Govern és soci majoritari de Ramaders d'Andorra, SA, les subvencions destinades a cobrir els dèficits d'explotació, atorgades per Govern, no s'han d'imputar en el compte de pèrdues i guanys.

2.1.9. Consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials

El següent quadre resumeix les despeses per aprovisionaments:

Descripció	Saldo 2014	Saldo 2013	Variació
Compra de vedells i corders	1.032.514	1.084.026	-51.512
Compra de pinso	397.182	516.314	-119.132
Treballs realitzats per altres empreses	3.517	8.750	-5.233
Sacrifici d'animals	12.516	11.622	894
Transport d'animals	23.105	26.240	-3.135
Especejament de vedells	960	1.000	-40
Variació existències	12.120	-23.726	35.846
Total	1.481.914	1.624.226	-142.312

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Despeses imputades en l'epígraf incorrecte

La societat ha registrat en l'epígraf de *consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials* despeses que, per la seva naturalesa s'haurien d'haver enregistrat en comptes comptables diferents. Així, figura com a consums una factura de l'advocat en concepte d'honoraris per serveis prestats a la societat per un import de 3.517 euros i les despeses de transport de la carn des de l'escorxador fins a les carnisseries, i que ascendeixen a 23.105 euros. Donada la naturalesa de les

mateixes seria més adequat comptabilitzar-les en l'epígraf *d'altres despeses d'explotació*.

2.1.10. Despeses de personal

El següent quadre resumeix les despeses de personal:

Descripció	Saldo 2014	Saldo 2013	Variació
Sous i salaris	45.278	29.139	16.139
Càrregues socials	5.893	4.225	1.668
Total	51.171	33.364	17.807

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.11. Altres despeses d'explotació

El següent quadre resumeix les despeses per serveis externs:

Descripció	Saldo 2014	Saldo 2013	Variació
Serveis de professionals independents	6.459	9.358	-2.899
Assessorament comptable	10.685	10.037	648
Transports	7.293	6.129	1.164
Serveis bancaris i similars	767	530	237
Publicitat	5.100	1.898	3.202
Subministraments	-	398	-398
Altres serveis	12.732	9	12.723
Taxes i tributs	797	886	-89
Total	43.833	29.245	14.588

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Despesa de transport de compres

En l'epígraf *d'altres despeses d'explotació*, la societat té enregistrades despeses de transport de compres, emmagatzematge i transitar per un import total de 7.293 euros. Donada la naturalesa d'aquestes despeses, s'haurien de considerar més cost de la compra de pinso i per tant registrar-les en l'apartat de consum de mercaderies, matèries primes i altres materials.

2.2. Execució del programa d'actuació, inversió i finançament

En l'exercici 2014 l'entitat no ha presentat informació referida als resultats dels programes d'actuació, inversió i finançament que, d'acord amb el regulat en l'article 19 i següents de la LGFP forma part del projecte de pressupost de les societats.

2.3. Altres aspectes a destacar

Així mateix, de la revisió efectuada s'han observat els següents aspectes a mencionar:

Manca de control pressupostari

Segons l'article 10 dels estatuts de la societat, l'entitat romandrà sotmesa al control financer de la intervenció general del Govern en els termes establerts en la LGFP mentre el percentatge del capital social de l'entitat subscrit pel Govern sigui majoritari o suficient per tenir-ne el control.

Per la seva part, la disposició addicional quarta de la Llei 3/2014, del 23 de gener, del pressupost per a l'exercici del 2014, estableix, entre d'altres disposicions, que *el Govern ha d'aprovar, mitjançant un reglament, anualment i durant el primer trimestre de l'any posterior a l'any de tancament pressupostari, a proposta de la Intervenció General amb la conformitat prèvia del ministre encarregat de les finances, un programa de control pressupostari que determini les entitats parapúbliques o de dret públic, les societats públiques participades per l'Administració general amb incidència sobre les finances públiques i les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost general, que estiguin subjectes al control pressupostari, així com la modalitat i l'abast de control a la qual estiguin subjectes.*

Per decret de 26 de març de 2014 s'ha establert el programa per a l'exercici del 2014 d'acord amb el qual Ramaders d'Andorra, SA no ha quedat subjecte a control pressupostari ni s'ha efectuat cap acció posterior en aquest sentit.

Remissió de comptes

L'article 12.1 de la Llei del Tribunal de Comptes de 13 d'abril de 2000 estableix que el Govern ha de remetre directament al Tribunal els seus comptes, així com els dels òrgans i els de les societats públiques que en depenen, abans de l'1 d'abril de l'any següent al del tancament de cada exercici.

Els estats i comptes anuals han estat tramesos al Tribunal de Comptes en data 3 de juliol de 2015.

Control d'eficàcia i eficiència

L'entitat no disposa, de forma generalitzada, d'eines (indicadors) per conèixer amb suficient detall els costos de les activitats que es realitzen. Per altra part, al pressupost aprovat per l'entitat no s'estableixen els objectius a assolir. Aquests fets provoquen que no es puguin dur a terme avaluacions d'eficàcia i eficiència de les seves operacions.

2.4. Evolució de les magnituds i ratis principals

Es presenta a continuació l'evolució de les magnituds i ratis principals de la gestió economicofinancera de l'entitat:

Resum pressupost inicial d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Pressupost 2008	Pressupost 2009	Pressupost 2010 (*)	Pressupost 2011 (*)	Pressupost 2012	Pressupost 2013 (**)	Pressupost 2014
3. Taxes i altres ingressos	1.483.802	1.719.407	1.715.000	1.448.400	1.385.800	1.430.500	1.473.500
4. Transferències corrents	110.000	80.000	80.000	80.000	60.000	83.140	60.000
Ingressos corrents	1.593.802	1.799.407	1.795.000	1.528.400	1.445.800	1.513.640	1.533.500
Total ingressos	1.593.802	1.799.407	1.795.000	1.528.400	1.445.800	1.513.640	1.533.500

(*) Pròrroga pressupostària

(**) Imports corregits segons la nota del punt 2.2 de l'informe corresponent

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

(Imports en euros)

Resum pressupost inicial de despeses

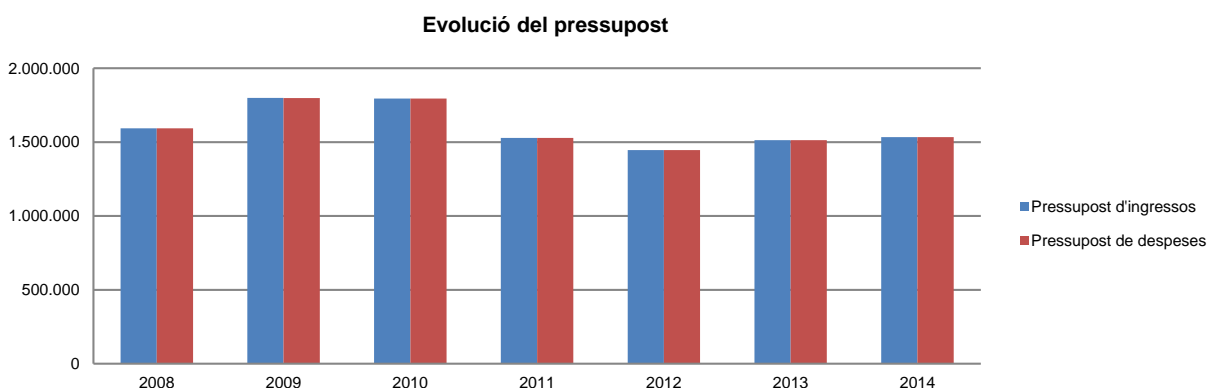
Pressupost de despeses	Pressupost 2008	Pressupost 2009	Pressupost 2010 (*)	Pressupost 2011 (*)	Pressupost 2012	Pressupost 2013 (**)	Pressupost 2014
1. Despeses de personal	-	-	-	-	-	29.140	29.140
2. Consum de béns corrents i serveis	1.592.861	1.798.430	1.794.041	1.528.050	1.444.800	1.484.100	1.503.860
3. Despeses financeres	941	-	959	350	1.000	400	500
Despeses corrents	1.593.802	1.798.430	1.795.000	1.528.400	1.445.800	1.513.640	1.533.500
Total despeses	1.593.802	1.798.430	1.795.000	1.528.400	1.445.800	1.513.640	1.533.500

(*) Pròrroga pressupostària

(**) Imports corregits segons la nota del punt 2.2 de l'informe corresponent

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

(Imports en euros)

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Liquidat 2008	Liquidat 2009	Liquidat 2010	Liquidat 2011	Liquidat 2012 (*)	Liquidat 2013 (*)	Liquidat 2014
3. Taxes i altres ingressos	1.420.714	1.435.512	1.368.893	1.380.042	1.517.301	1.697.179	1.560.737
4. Transferències corrents	80.000	78.597	78.597	80.000	60.000	83.140	60.000
5. Ingressos patrimonials	58	-	-	-	216	1.266	1.190
Ingressos corrents	1.500.772	1.514.109	1.447.490	1.460.042	1.577.517	1.781.585	1.621.927
Total ingressos	1.500.772	1.514.109	1.447.490	1.460.042	1.577.517	1.781.585	1.621.927

(*) Imports corregits segons la nota del punt 2.2 de l'informe corresponent

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

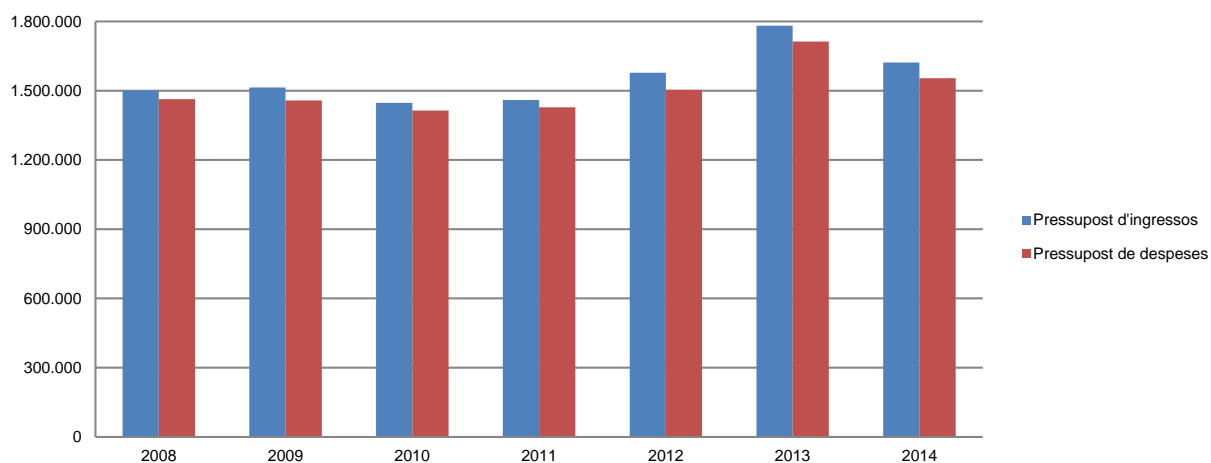
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses

Pressupost de despeses	Liquidat 2008	Liquidat 2009	Liquidat 2010	Liquidat 2011	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014
1. Despeses de personal	-	-	-	-	-	33.364	51.172
2. Consum de béns corrents i serveis	1.462.567	1.457.324	1.413.078	1.427.509	1.503.266	1.679.007	1.502.180
3. Despeses financeres	355	287	1.070	312	436	570	785
Despeses corrents	1.462.922	1.457.611	1.414.148	1.427.821	1.503.702	1.712.941	1.554.137
Total despeses	1.462.922	1.457.611	1.414.148	1.427.821	1.503.702	1.712.941	1.554.137

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

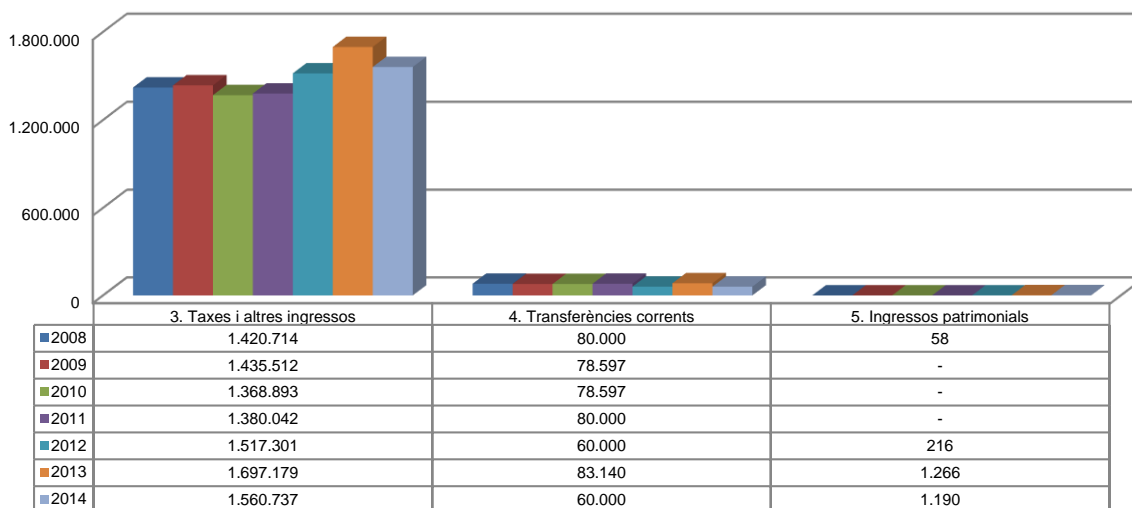
Evolució liquidació del pressupost

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

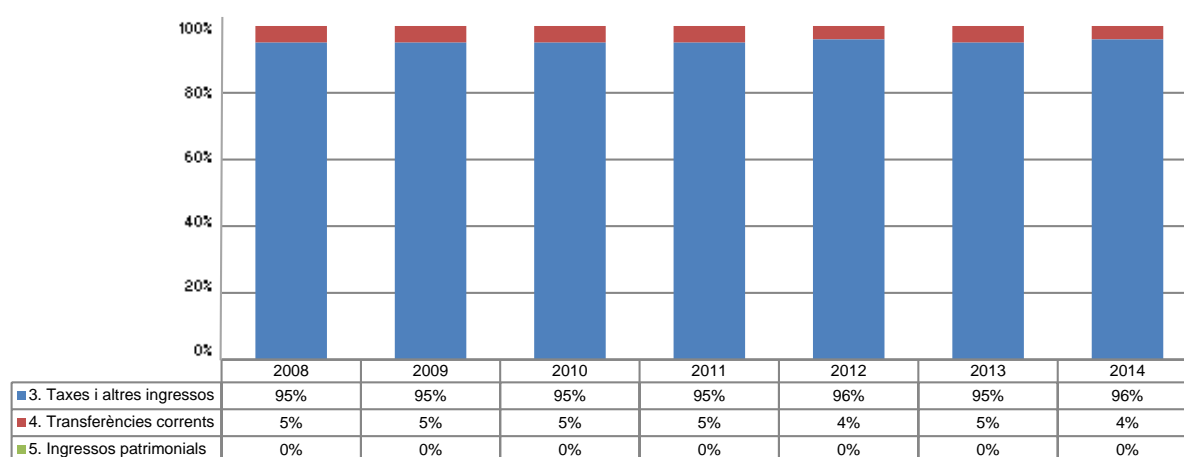
La distribució de les liquidacions d'ingressos i despeses dels darrers exercicis es representa gràficament en els quadres següents:

Liquidació pressupost ingressos valor absolut

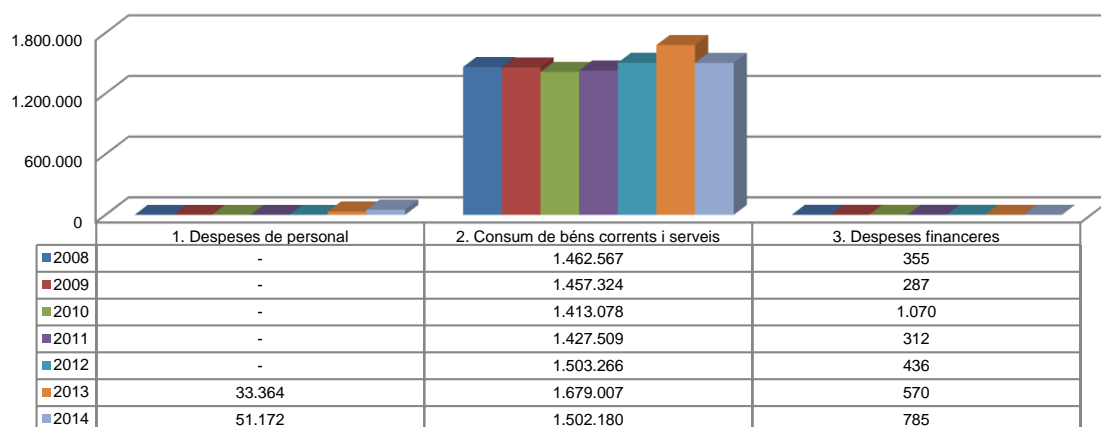
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Liquidació pressupost ingressos valor relatiu

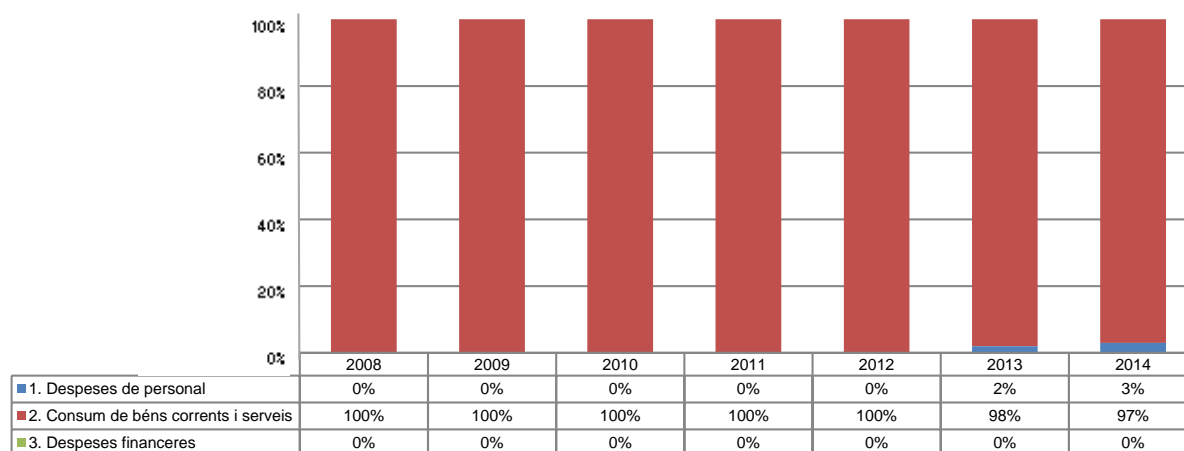
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

Liquidació pressupost despeses valor absolut

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Liquidació pressupost despeses valor relatiu

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

Resultat pressupostari

Es presenta a continuació l'evolució del resultat pressupostari:

Descripció	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total ingressos liquidats	1.500.772	1.514.109	1.447.490	1.460.042	1.577.517	1.781.585	1.621.927
Total despeses liquidades	1.462.922	1.457.611	1.414.148	1.427.821	1.503.702	1.712.941	1.554.137
Resultat pressupostari	37.850	56.498	33.342	32.221	73.815	68.644	67.790

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Indicadors i ratis

Ratis de liquiditat		Exercici 2010	Exercici 2011	Exercici 2012	Exercici 2013	Exercici 2014
Fons de maniobra (Hauria de tenir valor positiu)	= Actiu corrent - Passiu corrent	407.315	415.925	348.107	488.804	475.875
Rati de liquiditat (El valor hauria fluctuar entre el 150% i 200%)	= $\frac{\text{Actiu corrent}}{\text{Passiu corrent}}$	152,0%	161,2%	146,9%	163,0%	168,7%
Rati de tresoreria (Valor pròxim al 100%)	= $\frac{\text{Efectiu i altres actius líquids equivalents}}{\text{Passiu corrent}}$	85,8%	94,9%	99,6%	81,9%	80,9%
Indicadors		Exercici 2010	Exercici 2011	Exercici 2012	Exercici 2013	Exercici 2014
Indicadors de subvencions (% de subvencions sobre els ingressos d'explotació)	= $\frac{\text{Altres Ingressos d'explotació}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	5,4%	5,5%	4,3%	5,5%	5,3%
Indicador de xifra de negoci (% de la xifra de negoci sobre els ingressos d'explotació)	= $\frac{\text{Import net de la xifra de negoci}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	94,6%	94,5%	95,7%	94,5%	94,7%
Indicador de Consum (% de les despeses de consum de mercaderies, matèries primes i altres materials, respecte al total de les despeses d'explotació)	= $\frac{\text{Consum de mercaderies, matèries primes i altres materials}}{\text{Despeses d'explotació}}$	99,3%	97,2%	96,6%	92,1%	90,0%
Ratis de rendibilitat		Exercici 2010	Exercici 2011	Exercici 2012	Exercici 2013	Exercici 2014
Rendibilitat financera (Taxes més elevades indiquen una major rendibilitat del patrimoni propietat dels accionistes)	= $\frac{\text{Benefici net}}{\text{Patrimoni net}}$	9,9%	3,7%	10,5%	3,3%	-2,9%
Rendibilitat econòmica (Taxes més elevades indiquen una major productivitat de l'actiu)	= $\frac{\text{Benefici abans d'impostos}}{\text{Actiu total}}$	3,4%	1,4%	3,3%	1,5%	-1,1%
Terminis de cobrament i pagament		Exercici 2010	Exercici 2011	Exercici 2012	Exercici 2013	Exercici 2014
Termini de cobrament x dies (Mesura els dies que de mitjana l'empresa està trigant a cobrar dels seus clients)	= $\frac{\text{Clients x 365}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	129	112	81	124	133
Termini de pagament x dies (Mesura els dies que de mitjana l'empresa està trigant a pagar als seus proveïdors)	= $\frac{\text{Proveïdors x 365}}{\text{Despeses d'explotació}}$	203	172	176	161	154
Ratis d'endeutament		Exercici 2010	Exercici 2011	Exercici 2012	Exercici 2013	Exercici 2014
Rati d'endeutament (Deutes totals de l'entitat respecte al total dels recursos obtinguts)	= $\frac{\text{Passiu corrent i no corrent}}{\text{Total patrimoni net i passiu}}$	65,8%	62,0%	68,1%	61,4%	59,3%
Rati de qualitat del deute (Pes dels creditors a llarg termini en el total de creditors)	= $\frac{\text{Passiu corrent}}{\text{Passiu corrent i no corrent}}$	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Rati de despeses financeres (Si és superior al 50% ens alerta que les despeses financeres són excessives)	= $\frac{\text{Despeses financeres}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ratis de rotació		Exercici 2010	Exercici 2011	Exercici 2012	Exercici 2013	Exercici 2014
Rati de rotació de clients (Freqüència de recuperació dels comptes per cobrar. Com més rotació de clients, més beneficis per a l'empresa)	= $\frac{\text{Ingressos d'explotació}}{\text{Clients}}$	3	3	4	3	3
Rati de rotació de proveïdors (Freqüència de pagament als proveïdors)	= $\frac{\text{Despeses d'explotació}}{\text{Proveïdors}}$	2	2	2	2	2

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

- L'entitat no ha presentat informació referida als resultats dels programes d'actuació, inversió i finançament que, d'acord amb el regulat en l'article 19 i següents de la LGFP forma part del projecte de pressupost de les societats. (nota 2.2)

4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

Les observacions i recomanacions formulades en exercicis anteriors, que deriven de fets que segueixen pendents o de pràctiques que s'han mantingut en aquest exercici, amb les corresponents matisacions o actualitzacions en el cas que n'hi hagi, es recullen a continuació:

- Dels treballs de fiscalització s'han observat debilitats de procediments i de control intern, les quals es detallen a les notes anteriors d'aquest informe, que recomanem adequar per garantir la integritat dels recursos que es gestionen i administren a través de l'entitat. (notes 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3 i 2.1.6)
- L'entitat ha rebut, com en exercicis anteriors, transferències del Govern amb la finalitat de cobrir les necessitats de finançament de la seva activitat. D'acord amb l'article 18.1 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2014 i concordants de lleis anteriors, el Govern pot o bé sol·licitar el retorn dels ingressos obtinguts amb la transferència i no utilitzats durant l'exercici pressupostari, o bé tenir en compte aquest romanent pressupostari per a l'atorgament de la subvenció de l'exercici següent mitjançant la rebaixa de la subvenció atorgada per l'import corresponent a aquest romanent pressupostari. Atenent al regulat per la norma anteriorment esmentada, els imports de les transferències no aplicades per l'entitat en exercicis anteriors, tenen el caràcter de reintegrables i no poden ser considerats com a resultats o patrimoni net havent de ser registrats com un passiu de conformitat amb el que disposa el punt 1er de la secció 3a del capítol 1er del PGC. (nota 2.1.4)
- El PGC estableix que les subvencions atorgades per socis o propietaris no constitueixen ingressos i es registraran directament en els fons propis. Atès que el Govern és soci majoritari de Ramaders d'Andorra, SA, les subvencions destinades a cobrir els dèficits d'exploració, atorgades per Govern, no s'han d'imputar en el compte de pèrdues i guanys. (nota 2.1.8)
- L'entitat no disposa de forma generalitzada d'eines (indicadors) per conèixer amb suficient detall els costos de les activitats que es realitzen. Per altra banda, al pressupost aprovat per l'entitat no s'estableixen els objectius a assolir. (nota 2.3)
- L'entitat no ha estat sotmesa als controls pressupostaris previstos en l'article 36 de la LGFP i en l'article 10 dels seus estatuts. (nota 2.3)

5. CONCLUSIONS

De les verificacions efectuades d'acord amb procediments d'auditoria es desprèn que, excepte per les conseqüències que es deriven de les observacions contingudes en els apartats 3 i 4, els comptes anuals sotmesos a fiscalització expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de la societat Ramaders d'Andorra, SA a 31 de desembre de 2014, dels resultats de les seves operacions i dels seus fluxos d'efectiu, i contenen, juntament amb la memòria que els acompanya, la informació necessària i suficient per a la seva interpretació i comprensió adequades, de conformitat amb els principis i normes comptables generalment acceptats, recollits en el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació.

6. AL·LEGACIONS

D'acord amb allò que preveuen els articles 3 i 10 de la Llei del Tribunal de Comptes es va trametre a Ramaders d'Andorra, SA el present informe per tal que pogués presentar les al·legacions que considerés oportunes.

Es transcriu a continuació la resposta rebuda:

CARN DE RAMADERS
D'ANDORRA
RAMADERS D'ANDORRA S.A.

Escorxador Nacional, 1r pis
C/ta. de la Plana - Escaldes/Engordany
(Principat d'Andorra)

Departament d'Agricultura

Registre general

Tel. +376 875 703

Fax +376 828 906

Data: agricultura@

29/10/2015

E/núm.

S/núm.

0075/15

Núm. expedient

0013/15 - 19

TRIBUNAL DE COMPTES

REGISTRE D'ENTRADA

Data d'entrada: 29/10/15

Hora d'entrada: 12'00h

Núm.: 150-15

Tribunal de Comptes

Sr. Francesc d'Assís PONS TOMÀS

Seu del Consell General

C/ Doctor Vilanova, 15 Planta -3

AD500 Andorra la Vella

Andorra la Vella, 26 d'octubre de 2015

Senyor,

D'acord amb la seva carta rebuda el 8 d'octubre de 2015, li fem lliurament de les al·legacions corresponents a l'informe relatiu als treballs de fiscalització corresponents al tancament de l'exercici 2014, de Ramaders d'Andorra S.A.

Restem a la seva disposició per a qualsevol dubte o aclariment.

Molt atentament,

Sr. Francesc ALAY FERRER

Secretari del Consell d'Administració

OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

L'entitat no ha presentat informació referida als resultats dels programes d'actuació, inversió i finançament que, d'acord amb el regulat en l'article 19 i següents de la LGFP forma part del projecte de pressupost de societats.

L'entitat va lliurar aquesta informació al Ministeri de Finances el 23 de juliol del 2015, adjuntem document de recepció i la liquidació pressupostària corresponent a l'exercici 2014.

AL·LEGACIONS A LES OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

Dels treballs de fiscalització, s'han observat debilitats rellevants de procediment i de control intern, les quals es detallen a les notes anteriors d'aquest informe, que recomanen adequar per garantir la integritat dels recursos que es gestionen i administren a través de l'entitat.

Existències:

Ramaders també s'efectua la compra de pinso amb sacs destinada a la comercialització per les empreses distribuïdores (Transpima i Comercial Tarrés), a finals de mes es realitza un seguiment entre el pinso comprat, en estoc i venut als socis, no s'han detectat incidències en aquest procediment.

Saldos de dubtós cobrament:

L'entitat ha portat a terme les actuacions escaients prop de la Batllia pel cobrament del deute generat per la societat March i Segarra, per un import de 45.866,56 euros, adjuntem la documentació corresponent.

Conciliacions bancàries:

Es realitza la comptabilització del taló de 602 euros en el decurs de l'exercici 2015

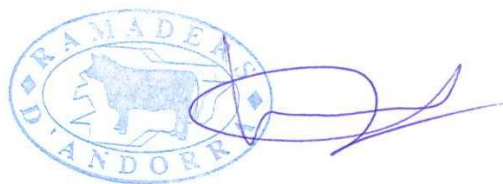
El PGC estableix que les subvencions atorgades per socis o propietaris no constitueixen ingressos i es registraran directament en els fons propis. Atès que el Govern és soci majoritari de Ramaders d'Andorra S.A., les subvencions a cobrir els dèficits d'explotació, atorgades per Govern, no s'han d'imputar en el compte de pèrdues i guanys.

El Departament d'Agricultura reconeix que la subvenció atorgada a Ramaders d'Andorra S.A. es realitza "en concepte de subvenció directa a les despeses de funcionament d'una societat pública i no es considera, pressupostàriament, una aportació del Govern a la societat, des de la seva posició de soci majoritari".

L'entitat no disposa de forma generalitzada d'eines (indicadors) per conèixer amb suficient detall els costos de les activitats que es realitzen. Per altra banda, al pressupost aprovat per l'entitat no s'estableixen els objectius a assolir.

L'entitat ha elaborat per l'exercici 2014 uns indicadors per conèixer el detall dels costos de les activitats realitzades, aquests indicadors figuren al document de liquidació pressupostària lliurat al Ministeri de Finances el 23 de juliol de 2015.

Andorra la Vella, 26 d'octubre de 2015

Sr. Valentí CASALS CUBINSA

Gerent

Nota del Tribunal:

Els annexos que es citen en les al·legacions, que no s'han reproduït per raons tècniques, consisteixen en fotocòpies de documents en formats diversos i no homogenis. La seva correlació amb la descripció que es fa dins del text de les al·legacions ha estat contrastada pel Tribunal.

7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES

El Tribunal de Comptes ha analitzat les al·legacions presentades i entén que no modifiquen els plantejaments evocats en el cos de l'informe, ni aporten cap informació complementària que permeti modificar les observacions i conclusions a les quals ha arribat el Tribunal després de l'examen de la documentació aportada durant els treballs de camp.